

ERDÉSZETI UJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak :

Egész évre	8 kor. — fl.
Fél évre	4 kor. — fl.
Negyed évre	2 kor. — fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak :

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ezen kívül minden hirdetésnél 60 fl. bélyegdíj fizetendő. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyzsége szerint.

A lakás hiány.

Az időjárás változásai és különféle viszonyosságai arra kényszerítenek minden elő lényt, hogy magának ezek ellen menhelyet és védelmet találjon s így természetes, hogy ez alul az ember sem vonhatta ki magát, sőt kiváló lelki tulajdonainál fogva tovább ment ebben a tekintetben, mint a többi teremtmények s nem elégedvén meg a tisztán csak lakást és némi menedéket nyújtó helyekkel, a kényelmet is kereste magának.

Sok ezer esztendőnek kellett leperegnie az időnek folyton forgó kerekén, míg az első barlanglakásoktól, kunyhóktól és viskóktól az emberiség a teljes kényelmet nyújtó lakóházakhoz ért, mégis a történelem azt mutatja, hogy minden emberi tudományok között az építészet volt az, mely leggyorsabban fejlődött s már az ő korban ezen a téren olyan alkotásokkal találkozunk, melyeneket minden téren rohamosan haladó korunk alig képes fölmutatni.

Mi azonban itt nem magával az építészettel akarunk foglalkozni, mert ez nem is tartozik lapunk keretébe, hanem inkább rámutatunk azokra a hiányokra, melyek lakás dolgában az erdészeti altisztai személyzetnél tapasztalhatók.

Az erdészeti altisztnek nem csak a saját és családja kényelmének biztosítására van szüksége tisztességes lakásra, hanem kivált azért is, mert gyakran van alkalma szerény hajlékában elöljáróit, nem ritkán magas állású tisztviselőket, előkelő kirándulókat vendégül látni.

Nilván ez az utóbbi ok készíti az erdőbirtokosok egy részét arra, hogy ott, a hol ezt teszik, altisztjeik részére is tisztességes lakóházakat építenek.

Ha valaki, úgy első sorban az erdészeti altiszt az, kinek lakással való ellátására a legnagyobb szüksége van, mert ő lakóhelyét nem választhatja meg saját kénye és kedve szerint, hanem ott kénytelen sátrát fölűtni, hová szolgálata rendeli s így mindenesetre annak az erdőségnek közelében, mely gondozására és őrizetére van bízva. Ebből kifolyólag olyan helyeken, hol az erdőbirtokos alkalmzottjai részére nem építkezett, az erdészeti altiszt arra van utalva, hogy magának és családjának a legközelebb fekvő községben keressen lakást, már csak azért is, hogy a közelség segítségével a reá bízott birtokot jobban őrizhesse s bármely időben minden nagyobb fáradság nélkül fölkereshesse, de éppen ilyen lakásnak a fölhalálásában rejlik a legnagyobb nehézség.

A kisebb községekben lakó nép ugyanis csak a maga szükségéhez mért lakásokat épít, a mi természetes is, mert rendes bérlők hiányában bérházat nem is építhet, ez azonban magában véve nem lenne olyan nagy baj, mert még így is akadna vagy haláleset, vagy elköltözés folytán egy-egy üres lakás. Sokkal nagyobb baj ennél az, hogy az erdők közelében lakó nép bárki másnak is szívesebben ad lakást, mint az erdő örének, mert ez az, ki mindig szálka az ő szemében s ki ellen a legnagyobb ellenszenvet érzi.

Ennek az ellenszenvnek a forrása könnyen

főltalálható. Az ugynevezett régi jó időkben ugyanis az erdők mentén lakó nép kénye-kedve szerint garázdálkodhatott, szerszám és tűzifa szükségletét akadálytalanul beszerezhetette, márhait az erdőségben korlátlanul legeltethette, sőt a kinek kedve volt hozzá, a vadállományból is szabadon kivehetette a vámot, szóval valóságos gyöngyöletet élt s mindennek egyszerre végét szakította az erdőtörvény.

Természetes, hogy a viszonyoknak ez a változása nem lehetett a nép inyére s ellenszenve nem maga a törvény és annak megalkotói, hanem inkább a végrehajtói és őrei ellen fordult. A köznép nem szívesen hagyja el a régi szokásokat, nem kívált ott, hol ez által még szabadságában is korlátozva látja magát s így a régi nyilvános fatolvajok és vadorzók a szigorú tilalmazás következtében titkos fatolvajokká és vadorzókká vedlettek át s legnagyobb ellenségüknek azt tekintik, ki őket ebben a mesterségükben megakadályozni törekszik. A nyilvános erőszak veszedelmes, mert ezt a törvény szigorún megtorolja s így szívesen folytatnak aknamunkát, csak hogy a gyűlölt egyént közelükből és az erdő közeléből eltávolítsák. Legkényelmesebb módja ennek az, hogy a közjük jövő erdőőrnek nem adnak lakást, ha pedig valaki ezt mégis megteszi, úgy olyan borsos haszonbért követel érte,

mely a rongyos viskóval semmiféle arányban nem áll. Van ennek a vonakodásnak még egyéb oka is, még pedig az, hogy a sok helyütt még mindig vad erkölcsű nép boszuját legszívesebben gyújtogatással elégit ki s ennek legjobban az erdőör van kitéve.

Az erdőbirtokosok nagy része jól ismeri ezt az állapotot s igyekszik a dolgon úgy segíteni, hogy alkalmazottja részére megfelelő helyen lakóhelyet épít s itt talán első helyen állnak ebben a tekintetben a magán uradalmak melyeknél szinte minden egyes alkalmazottnak megvan a saját természetbeni lakása. Ezek után jön az államkincstár, mely szinte minden lehetőet elkövet arra nézve, hogy a lakáshiányon segítsen, de hát itt mindig az ország pénzügyi helyzetére kellett figyelemmel lenni, a régi hiányokat csak lassacskán és fokozatosan tüntetheti el.

Lakás dolgában legrosszabbul állanak a községi és közbirtokossági erdészeti altisztek, mert ezeknél a legnagyobb ritkaság számba megy a természetbeni lakás, e mellett pedig még talán több az ellenségük, mint többi kartársaiknak, mert a fizetésüket is a község lakossága kénytelen fizetni.

Az államkincstár alkalmazottjai ha már lakással ellátva nincsenek, legalább bizonyos — bár sok esetben nem elegendő — lakpénz-

TÁRCZA.

A vadorzó halála.

(A Bp. Napló után).

Hol annyi vért ontott ki éltiben,
Halálos sebbel mostan ő pihen,

Húnyt szemmel, nem kinlódva s nem kiáltva
Az erdőör golyója jól találta.

Bár elbukott, puskáját nem veté el,
S idáig kúszott végső erejével.

Halálos ágyát itt találta végre,
Fejét lehajtván a vadon fűvére.

S elősonnak a nyulak s az őzek
S az iszalag rásimul szemfödőnek.

Miséti mondó papok helyett komoly
Búcsúztatót mond egy öreg bagoly.

S a csalogányok fújják szerteszét
A De Profundis gyászos énekét . . .

. . . Ámbár kiátkozták az emberek,
De befogadta őt a rengeteg.

S ha volt is éltében mit gyónia,
Ő volt az erdő leghivebb fia.

Itt élt s itt halt meg. Mint a mély vadon:
Magára hagyva, büszkén s szabadon.

Martos Ferenc.

Szaras vadászataim.

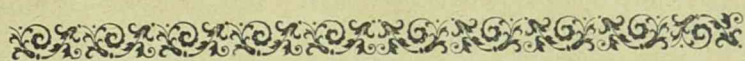
Midőn az idej szarvas vadászataim eredményét lehetőleg röviden leírni iparkodom, nem tartom feleslegesnek — bár csak kis vonásokban — azok színhelyét is leírni.

A terület a vallás alap tulajdonát képezi, a vadászatot benne pedig József királyi herczeg ő fensége kis — tapolcsányi uradalma bírli. Az egész erdőterület 6000 kat. holdon felüli s tölgy és bükk

ben részesülnek rendes fizetésükön kívül, a községi és közbirtokossági erdőöröknél azonban ez szinte ismeretlen valami, e mellett pedig javadalmazásuk is legnagyobb részben olyan csekély, hogy miután ebből még a rendszerint aránytalanul magas lakpénzt kell kifizetniök, az élelemre és ruházatra alig marad valami. A nyilvánosságra kerülő pályázatokból gyakran volt alkalmunk meggyőződni, hogy a községi és közbirtokossági erdőörök fizetése rendszerint 200—250 forint között váltakozik, nagyobbbrészt minden egyéb mellékjövedelem nélkül; tessék már most ebből a fizetésből tisztességesen megélni, ruházkodni és még a leirt nehéz viszonyok mellett lakást is fizetni.

A községi és közbirtokossági erdőknek állami kezelésbe való vételéről szóló törvény életbeléptetése alkalmával el lett rendelve az az altiszti személyzet szolgálati és fegyelmi szabályainak a rendezése s itt első sorban óhajtott volna arról gondoskodni, hogy a köteleességeknek megfelelően a személyzet jogai is megfelelő méltánylásban részesüljenek. A vonatkozó szabályrendeletek még eddig nagyobbbrészt ismeretlenek s így mindenesetre óhajtott volna, hogy életbeléptük alkalmával azokat lapunk barátjai ismertetés végett beküldjék, hogy így az új helyzetnek hű tükrét mutathassuk be az olvasó közönségnek s ott, a

hol valamelyes hiányokat fölfedezünk, azokra az irányadó körök figyelmét is fölhívassuk.

Erdősítés Balaton vidékén.

A vetényezés és csemeteültetés, szóval az erdősítés mérvének és eredményének közlésére vonatkozó s lapunkban megjelent felhívásnak eleget tenni óhajtván, legyen szabad nekem is a balaton-füredi védkerületben folyó évben ezen a téren tapasztaltakat nyilvánosságra hozni, mielőtt azonban ezt tenném, egy kis kitérést engedek meg magamnak magára a közlés érdemére nézve.

A szerkesztőség ama véleményét, hogy az ilyen közlések fölötté hasznosak s nagyban hozzájárulnak erdészetünk fejlesztéséhez és fölvirágoztatásához, teljesen osztom s magamévá teszem. Már maga az a tény, hogy ha a fölhevítésnek megfelelni óhajtunk, nagyobb gondosságra, utánnézésre, megfigyelésre ösztönöz, mert hiszen mindenki igyekszik saját munkájának lehetőleg szép eredményét föltüntetni, hivatva van a szolgálati buzgóságnak nagy mértékben való emelésére, nem megvetendő azonban az a körülmény sem, hogy így módunkban van megismerkedni a jó vetőmagvak beszerzési forrásával. Ezek az előnyökön kívül jól esik az embernek mások tapasztalatait is figyelemmel kísérni s azokból tanulságot meríteni, mert hiszen több szem többet lát, a tanulás pedig soha sem szűgyen.

Csodálatos dolog, hogy az ilyen kézzel fogható előnyök mellett a fölhevítésnek eddig csak nagyon csekély volt az eredménye. Bizon sajnos dolog, hogy az ilyen közhasznú munkálkodásra is még unszolni és

szálerdőből áll; előhegység sok szép völgygyel, melyek mindegyikében kis patak csörgedez, átszelve az erdőbe messzire benyúló réteket. A szakértő kedves olvasó ezekből mindjárt kitalálhatja, hogy ilyen helyeken bőviben szokott lenni a vad. Van is minden fajta: szarvas, däm vad, őz, muflon, nyúl, fáczán és császár-madár a hasznosak közül, míg a kártékonyak, a róka, vadmacska, borz, nyest stb. a folytonos pusztításuk következtében elenyészőleg csekély számban vannak.

A mint említettem, az egész terület vadászati jogát a kis — tapolesányi uradalom bírja, de azért nekünk is maradt egy darabka vadászható területünk, a mennyiben szeretett főnököm, tek. Gerő Virgil főerdész úrnak lett egy kis terület bizonyos évi bérért meghagyva. Ennek kedvezménynek a révén jutottam én is ahoz a szerencséhez, hogy az idej szarvas cserkészeteiken részt vehettem, mi különben is nagy kegy és csak a kifogástalan magaviselet és szolgálati buzgóság jutalma az erdőöröknél, mert különben a szarvasvadászatot a főerdész úr a maga és vendégei

részére tartja fönn, az idén azonban sokoldalú nagy elfoglaltsága s talán a rossz bögési idő miatt sem ő, sem vendégei nem jöttek ki a bizonytalan eredmény kedvéért, mit különben eléggé sajnálok, mert nem volt alkalmam gyönyörködni abban a szép látványban, mikor a harcolni vágyó bika belép a csalhangra, mit az előbbi években szeretett főnököm oldalán mindig láthattam.

A múlt évben egyszerre három szép bika lépett be a csalhangra s a legerősebb le is lett löve, miután azonban jómagam sem csigán, sem túlkön (de még másképp sem) csalni nem tudok, kénytelen voltam a belopás módjához fordulni. A vadászatnak ez a módja azt hiszen mindenki előtt ismeretes és tudni való, hogy az, ki jól ismeri az erdőterületet, könnyen boldogul. Magam is így voltam vele, mert a kapott engedély után hamarosan leterítettem egy szép hatost. Nem sokára ezután ki lettem küldve egy bika lelövésére.

A megbízást nagy örömmel fogadtam s természetes, hogy ki akartam tenni magamért egy szép példány

ösztönözni kellessék az erdészeti altiszti személyzetet s az vagy annak legalább nagy része még mindig nem érett arra, hogy a saját érdekeit fölfogja s azokat előmozdítani törekedjék.

Eme rövid kitérés után, melyre csak a közjó érdekének előmozdítása ösztönzött, rátérek rövid ciklikem tulajdonképpeni tárgyára.

A folyó év tavaszán a következő magvakat rendelt meg a kezelésem alatt álló csemetekertek bevetéséhez:

Feketefenyő magot:

1. A b.-füredi két birtokosság számára	5½ klgr.
2. Csopaki volt urbéresek	2½ "
3. Poloznaki volt urbéresek	5½ "
4. F. Körsi volt urbéresek	2½ "
5. Balaton-kis-szöllősi volt urb.	3 "
6. N.-pécseyi urbéri birtokosság	2½ "
7. N.-pécseyi urbéri birtokosság	3 "
8. Tihanyi v. urbéri közbirtokosság	4 "

A tapolczai m. kir. erdőgondnokság rendelt ezen kívül államköltségen a tihanyi birtokosság számára 2 klgr., a lovasi volt urbéri birtokosság számára pedig szinte 2 klgr. ákác magot. Ezek szerint beszerezve lett összesen 25½ klgr. feketefenyő mag, mely a csomagolás és szállítás költségeit is beszámítva kilogrammonként 3 frt 06 krba került és 4 klgr. ákác mag.

Ezeket kívül még a kis-szöllősi és nemes-pécseyi csemetekertekben el lett vetve 1.30 hektoliter kocsántalan tölgyem, melyet a nagyméltóságu ministerium a nagy — bocskói m. kir. erdőgondnokságnál utalványozott ki a birtokosság részére. Tulajdonképp 2 hktlt. kaptak, a fölöseges 0.70 hektolitert azonban a múlt évi vágásban rakattam ki. Mondhatom, hogy a makk nem csak kifogástalan, de sőt kitűnő volt, mégis

a vágásban alig 40 % eredményt adott, mi az egerek nagy mennyiségének tudható be.

A mi a fenyő magnál elért eredményt illeti, erről a legnagyobb örömmel számolhatok be a tisztelt olvasó közönségnek. Már közel 30 éve működöm az erdészeti pályán s eddig öt különféle magkereskedőtől rendelt magvakat, de mondhatom, hogy olyan jó eredményt, mint a most **Faragó Béla** zalaegerszegi magkereskedőtől rendelt fenyő magnál, még eddig nem értem el, mert az árjegyzékben szavatolt 85—90 % teljesen igazolva lett.

Természetes, hogy az ilyen dús vetés láttára buzgalmam csak fokozódott s nem csak hogy magam gyakrabban néztem utána, de erdőszolgáimat is a legszigorúbban utasítottam kötelességük pontos teljesítésére s kivált ott, hol ennek szükségét láttam, a gondos öntözésre.

Augusztus 21-én jelent meg kerületemben szeretett főnököm a csemetekertek és a vetések megvizsgálására s mondhatom, hogy örömtől duzzadó kebellem vezettem őt körül sikerült munkálkodásaimnál. Az ákác mag is 95 % eredményt mutatott s kifogása a főnök úrnak csak a tölgyem rossz eredménye ellen volt, de maga is belátta, hogy itt a hiány csak az egerek pusztításának róható föl s így bizony nem fukarkodott dicsérrel és megelégedésének kifejezésével.

A közbirtokosság figyelmét már számtalanszor felhívtam azokra a károkról, melyeket az egerek kivált a csemetekertekben azoknak s unszoltam őket az ezek ellen való védekezésre, de hiába; vagy nem fogják föl, vagy nem akarják fölfogni azokat a hátrányokat, melyek a csemeték elpusztulásában rejlenek, vagy végre sajnálják azt a csekély kiadást, mibe az egerek pusztítása kerülne s inkább veszni hagyják a drága

leterítésével, kimentem tehát az általam már ismert rendes bögési helyére s ott a közelben meglapulva szorongó szívvel vártam az 5 órát, mint bögésének már kitapasztalt rendes idejét. Sokáig váraкоztam, midőn végre hangot adott a bika, de legnagyobb bámulatomra legalább ezer lépésnyire megszokott helyétől.

Nem tétováztam soká, hanem megindultam egyenesen a hang irányában, a mi kissé merész vállalkozás, mert sűrű fiatal tölgyesben, hol folyton kerülgetni kell az utba eső ágakat, az alom pedig recseg-ropog minden lépés után, nem csekély föladat észrevétlenül belopni az óvatos vadat, ez alkalommal azonban jó segítségemre volt az erős szél, mely a csak ritkán hangot adó bikától felém fujt erős sivitással.

Hosszas fáradozás után végre közelébe értem a vadnak, de a nagy sűrűség miatt, mely közénk esett, nem láthattam meg, a bika pedig nagy bosszúságomra megindult tovább, itt-ott hangot adva s így nem maradt más hátra, mint őt követni. Már mintegy órahosszat vezetett ide-oda, mikor végre megpillantottam az egyik

lábát, éppen akkor, midőn megállt és figyelni látszott az általam okozott zajra. Úgy látszik, hogy valamely vetélytársát sejtette a zaj okozójában, mert hirtelen megfordulva egyenesen felém fordult s nekem tartott. Födve egy boróka bokor által letérdeltem, hogy célzásom biztosabb legyen, így azonban semmit sem láthattam testéből. hát csak ismét fölemelkedtem s szemközt néztünk egymással. Ilyen állásban nagyon kétséges volt lövésem eredménye, de mert félnem lehetett az észrevevéstől, nem habozhattam soká célba vettem tehát nemes homlokát s elhúztam a ravaszt.

Egy durranás és az én bikám ott fetrengett a földön. Rögtön oda rohantam, a mintegy 150 lépésnyi távolságot alig ötven ugrással átszelve. Gyönyörű tizenégyes volt és még nem lehelte ki páráját, mikor hozzá értem; kerestem rajta a sebet, de nem láthattam meg. Nagy örömben hátára ültem, akár csak valami hegyi lóra.

De jaj, uramfia! mi történt most! A szarvas hirtelen fölemelkedett velem s érezve hátán a szokatlan terhet, erősen kezdett csapkodni hátrafelé hatalmas

csemetéket. Kell hogy ezen a téren is a hatóságok lépjenek fel a legnagyobb szigorúsággal, mert hiába, a közbirtokosságok szemében nincs nagyobb szálka, mint a csemetekert, az ültetés, no meg a mit talán első helyen kellett volna emlitenem, az — erdőőr. A két előbbivel, ha már a papirosan megvan, csak még megbékélnének, de az utolsóval már csakugyan nem tudnak kibékülni, mert ez egyebet sem tud szerintük, csak mindig öntöztetni, kapáltatni s minden egyebet tesz, csak a sok favágást és a legeltetést nem engedi és még azt is megteszi, hogy az ezek ellen vétőket törvény elé idézteti és büntetteti, szóval rosszabb még a finansznál meg a végrehajtónál is. Üttetik is a menykővel nem csak az erdőőrt, de a törvényt és annak megalkotóit is, a kik őket annak tartására kényszerítik.

A csemeték ültetéséről és az ültetés eredményéről lapunk jövő számában fogok beszámolni, itt még csak a magvak beszerzésére nézve akarok pár szót ejteni.

Még mindig sokan vannak abban a tévhitben, hogy jó magvakat csak a külföldi régi hirneves czégek-nél kaphatnak s nem veszik észre azt a nagy fejlődést melyet saját hazai magkereskedőink pár év óta fölmutathatnak s a szomszédba mennek keresni azt, a mit itthon bőven találhatnak, már pedig minden igaz hazafinak első és fő kötelessége mindenekelőtt a hazai ipart és kereskedést pártolni és támogatni s csak olyan cikkekért menni a külföldre, melyek itthon még egyáltalán nem kaphatók. Az általam tapasztaltak alapján Faragó Béla ur zalaegerszegi magkereskedését mindenkinek a legmelegebben ajánlhatom s midőn ezt teszem, távol van tőlem a hízeltetés vágya, ellenkezőleg csak az érdemnek akarom a köteles adót leróni, valamint-hogy egyeneslelkűségen az esetleg tapasztalt hiányokat sem engedné meg elhallgatni.

(folytatása következik)

A rókamérgezésről.

A tél küszöbén vagyunk, Egyes helyeken már magára húzta a föld fehér takaróját, hogy le ne vesse addig, a míg erre a tavasz első meleg sugarai nem kényszerítik. Itt a vadászok öröme és a vadak veszedelme. Ropog a puska mindenfelé s a szegény állatok vére pirosra festi tápláló anyjuknak, a földnek fehér lepedőjét. De ez még mind hagyján, hiszen utóvégre is mindennek, a mi született, el is kell pusztulnia; ma a szegény nyulacska leheli ki gyöngye párját s lehet, hogy már holnap az életét kioltott kéz is meg fog merevedni. Csak már egyéb veszély ne fenyegetné a szegény védtelen üldözöttet. Itt van azonban a legnagyobb ellenség, a ravaszságában, fortélyában felülmulhatlan róka. Ez az a gonosz ellenség, mely apró vadunkban százszorta nagyobb pusztítást visz végbe, mint a vadász az ő fegyverével.

Még alig hogy világra jött a kicsiny nyulacska, alig hogy lehullott a tojás héja az apró foglyocska hátáról, már veszedelem fenyegeti mindenfelől. A levegő és a föld ragadozói lépten-nyomon fenyegetik a szegény fiókákat s nagyon kicsiny százalék az, mely a szaporulatból felnövekszik, hogy faját tovább plántálja. A róka bizon kiveszi dúsan a maga vámját.

Jön azután a tél, mikor a gonosz ragadozó kegyetlenül hajszolja a hidegtől és élelem hiányától amúgy is elcsigázott s gyakran a menekülésre is tehetetlen állatkákat. De hát mindig az volt a világ sora és az is marad örökké, hogy az erősebb eltiporja a gyöngébbet.

A vadász föladata az, hogy megmentse a maga

agancsaival s megindult velem, de hátrafelé, mint a rák. Miután pedig én lovagolni csak gyalog tudok, hamarosan lehordtam róla az irhámát s vagy 10 lépésnyi távolságban meghuzódva vártam a tovább történnőkre. A bika hamarosan észrevette, hogy hol állok s most egyenest nekem indult; természetesen nem vártam be tisztelgését, hanem még egy golyót röpittem a nyakába, mire rögtön megcsinálta végrendeletét.

Két szarvason tehát már volt s mondhatom, hogy elég könnyű szerrel jutottam hozzájuk, szerettem volna azonban még egyet lesózni. már csak azért is, hogy teljesedjék a közmondás: „háromszor iszik a magyar.”

Már jól benyultunk Októberbe, hát bizon korán kellett elhagynom az amúgy sem sok örömet nyújtó legény-ágyamat. Hétfő reggel volt, mi elég kecsegtető az eredményre, gyorsan kapkodtam hát magamra ruháimat s hosszú lépésekkel igyekeztem az erdő felé, hát a mint kiérek a falu végire, kivel találkozom? Egy olyan csúf vén banyával, hogy 77 országon alig

lehetett volna párját találni, de mégis! Mérgesen visszafordultam s itt egyszerre még vénebbel és csúfabbal találtam magamat szemközt.

No már most mindegy -- gondoltam, —, már most ha csupa ilyen vén banyák potyognak is az égről, mégis csak megyek kifelé s nem is tettem hiába, mert hamarosan ráakadtam egy bikára, melyre azután hatszor lőttem s a hat közül ötször találtam. Négy lövés a kamaráján áthatolva ment ki a tulsó oldalán, az egyik pedig — a második — az egész álkapcsát szétroncsolta. Még ennyi lövés után sem adta be a kulcsot s ekkor mérgemben jól fejbe kólintottam fegyverem agyával (de azért most is egész a kis Werndl agy) s mikor az ütéstől elkábult, akkor leszúrtam a szuronnal, de úgy, hogy szinte az egész nyakát átmetszettem. Nem vagyok éppen babonás, de azért biztosra veszem, hogy ennek a nehéz kimulásnak a két vén banya volt az oka, annyival inkább, mert ezen kívül még mindkettő anyós is. Nekem ugyan magamnak még nincs anyósom, de nem is kérek még egy-

részét ádáz ellenségének vérszomjas fogaitól s erre ismét a téli időszak a legalkalmasabb.

A vadászatok során nem egy ravaszfi beszámol meleg bundájával, de ez még korán sem elég kipusztítására, bár elvitatni nem lehet, hogy pusztításának ez a legszebb és legkellemesebb módja. A hasznos vadjának szaporodását szíven viselő vadásznak még más eszközökhöz is kell nyulnia, hogy megmenekedjék ádáz ellenségétől s ezek közt leghathatósabb a mérgezés, melynek ismét legjobb segítője a tél.

A mérgezést azonban csak akkor végezhetjük sikeresen, ha kellő szakértelemmel látunk a dologhoz, mert különben nem csak hogy célt nem érünk, hanem még saját egészségünket, sőt életünket is kockára tehetjük, szükséges tehát, hogy mielőtt a róka mérgezéséhez fognánk, kellő előtanulmányt tegyünk s csak így elkészülve lépünk a tettek mezejére. Szakirodalmunk ezen a téren még fölötte szegény s így annál jobban kell méltányolnunk Matter Rezső uradalmi pagony-főerdész ur munkáját a rókmérgezésről, melyet még a millenáris esztendőben irt meg s bocsátott közre, szolgálatot óhajtván tenni ez által hazájának, kivált pedig az erdészeti és vadászati személyzetnek.

A kis füzetke, melyet már annak idején röviden ismertettünk és méltattunk, utmutatással szolgál a róka mérgezésénél követendő eljárás minden csinyjára és binyjára s oly érthetően van megírva, hogy azt bárki is könnyen megértheti.

Nem ajánlhatjuk ennél fogva eléggé mindazoknak, kik a róka mérgezésével foglalkozni szándékoznak, ennek a füzetkének, mely magyar és német nyelven jelent meg, a megszerzését és gondos tanulmányozását.

„A rókamérgezésről“ szóló füzet a szerzőnél kapható (lakik Trencsén-Makón) s ára 60 kr.

Végül fölkérjük mindazokat, kik a dúvadak mérgezésével foglalkoznak, hogy az ezen a téren szerzett tapasztalataikat lapunkban közölni szíveskedjenek.

hamar belőle. Nagy buzgóságomban szinte elfeledtem volna megmondani, hogy a szegény áldozat jó 8-as volt.

Pár nap mulva hajtókkal vadásztunk s ekkor lőttem az idén negyedik szarvasomat, mely 10-es volt és roppantul vén kamasz. Ez már mintegy két hónap óta golyót hordott a beleiben, melyek oda voltak növebal oldalának külső sebéhez, de azért olyan vágatással tört vissza a hajtó vonalon, mint ha semmi baja sem lett volna, azonban — mint már említettem — vesztére.

Ime ezekben leirtam volna ide szarvasvadászataimat, okosodjék rajta Sebes-Szász úr, a hogy tud.

Szlimák János
közalap. kir. erdőőr.

Különfelek.

Nápolyi jövődömondó. Nápolyból írják: Nehány hét óta egy jövődömondó leány tartja izgatottságban Nápoly lakosságát. De nemcsak a nápolyiak, hanem gazdag idegenek is gyakran fölkeresik a vén leányt, a kiről azt beszélnek, hogy jövődömondásai rendesen beválnak. Nagy hire még onnan származik, hogy 1896-ban állítólag egy héttel előre megmondta, hogy az olaszokat március elsején Aduánál Afrikában megverik. Azóta hallgatott s csak most tűnt föl ismét Nápolyban. Most már magános embereknek is megjósolja a jövődöt. A leány iparos családból származik s meglehetősen jómódu. Sokszor nem is fogad el ajándékot a jövődömondásért. Azt mondja, hogy misén az áldozás alatt látomásai vannak s ilyenkor mondja meg neki a Madonna az emberek jövődö sorsát.

Természeti csodák. A Linus II nevű amerikai lóról, mint természeti ritkaságról nemrég sokat irtak a lapok, elmondván, hogy ennek a lónak sörénye 334 centiméter, farka pedig 486 centiméter hosszú. Mint egy szaklap írja, a paripa ezt a kiváló tulajdonságát apjától Linus I.-től örökölte, melynek szintén impozáns sörénye és farka volt. Az előtt az ilyen lovat nagy urak használták, különösen ünnepies alkalmakkor. Így Oreste kaggyi elbeszélése szerint a római Kolonna hercegi családnak egy fehér lova volt, melynek három ölnyi sörénye és ugyan olyan hosszú farka volt. Ennek a lónak festett képét 1844-ben még látni lehetett a Kolonna család marinói kastélyában. A hosszú szőrű lovakkal ellentétben, teljesen szőrtelen lovakat is ismerünk és a lipcsei képes ujság 1892. márczius 5-iki számában látni lehet ilyen teljesen szőrtelen tapirhoz hasonló lónak a képét. Ez a ló nyugati Amerikában született és még a farkán sem volt szőre: láttak ilyet Ausztráliában is. Miklucho-Maclay orosz természetbuvár Queemlandban oly családot talált, melynek tagjai teljesen kopaszok és szőrtelenek voltak, csak a szemöldökük volt kevés szőrrel fedve. Viszont az ajnók — írja Krause — oly szőrösök, hogy a hátuk vadállatokéhoz hasonlít, a mi különben Európában sem ismeretlen. A történelem tanúbizonysága szerint a meroiingi dinasztia tagjainak, oly sörényük volt a hátukon, hogy lónak vagy vadkannak sem különb, mint egy kővépkori költemény el is dicsekedik vele.

Mennyit utazik egy vasuti kalauz? Igen érdekes és statisztikai szempontból is becses az a napló, a melyet egy Tannenberg nevű osztrák vasuti kalauz hivatalbalépésének napjától kezdve huszonkilencz éven át vezetett munkaidejéről. Tannenberg 1870 nov. 24.-től 1898 szeptember 22-ig volt szolgálatban. Ez idő alatt — 27 év 9 hónap 29 nap — 1 és fél millió kilométer utat tett meg. Az állomásokon töltött idő 1688 napot tett, tényleg tehát 7696 napon át utazott. Másfél millió kilométert 7696 nap alatt megtenni, az megfelel az egyenlítő 37 és egyszélszer való körülutazásának. 930.402,5 kilométer személyvonatokon, 78.765,8 kilométert egyéb vonatokon és 5385 kilométert a bécsi városi vasuton tett meg. Könnyű neki, mert mindig vasuton utazik, de érdekes lenne megtudni, mennyit kell egész életén át járnia egy erdőőrnek — gyalog?

A rendőrség titkaiból. Egy párisi rendőrtisztviselő érdekes dolgokat mond el a Le Journal hasábjain a rendőrség apró fogásairól. Az itt következő apróság

is ebből a cikkből való. Amikor valami üldözött gonosztevő a rendőr elől szalad, üldözői csakhamar elvesítenék szem elől az utcák tömkelegében, ha nem tudnák, hogy a szökevény rendszeren jobbra fordul. Ösztönszerűleg a jobbkeze felől eső utcákba szalad s csak igen ritka eset, hogy az erre számító rendőr cselvetése nem sikerül. Érdekes analógiája van ennek a megfigyelésnek a hajtódadászatokon: mint mondják, az üldözött vad is jobbfelé rohan a hajtók elől. Ugyanezt a jobboldal felé való gravitálást utcán elszabadult lovaknál és kutyáknál is látni.

Perzsa házasságok. Egy angol folyóirat a Perzsiában divó házasságokról érdekes dolgokat tesz közzé. A perzsák, írja az angol lap, már rájöttek, hogy jobb ha az ember egy feleséget tart rövid időre, mint sokat örökre. Hónapokra, hetekre, sőt napokra s kötnék házasságot azóta s e változatosság ugyancsak tetszik nekik. A nomád perzsa, ha törzsével egy faluba ér, szertenéz az asszonynép között. Ha szívét valamelyik leány lángra lobbantja, üzen papnak és a leány apjának. Ezek a sátorba jönnek és azután hárman megalkusznak. A pap megírja a házassági szerződést, a legény és az apa aláírja, azután a nélkül, hogy egy szóval is megkérdeznék a szándékát, átadják a piruló menyasszonyt a vőlegénynek. Most csilingelő szerszámu ösvért hajtának elő, azon indul nászutra az ifju pár. Mikor letelik az idő, a meddig a szerződés szerint a házasság érvényes, a legény visszahozza a fiatal asszonyt. Ilyenkor megszűnik a házasság föl is bomlik. A menyecske visszatér a szülői házhoz s magával viszi az első urától kapott móríngot. Mint gazdag özvegy szerepel ezután, a míg ujra férjhez nem megy valamelyik falujabeli legényhez, de ez a frigy már rendszeren örök időre szól. Azonban megesk, hogy az első férj nagyon megszereti a hitvesét s addig prolongálja az első szerződést, a míg végre összetörődik s együtt vénül meg az első asszonynyal. Az a pompás jog azonban mindig megmarad a számára, hogy az asszonytól, ha hárpiaá vá öregszik, könnyen megszabadulhat.

Végrehajtók a pinczében. A „zsákban a fináncz“-nak méltó párja akadt most Gyula-Varsándon. Egy ottani snájdig uri ember kapta magát és becsukta a a pincébe a végrehajtókat. Ráska Sándornak hívják a radikális férfit, akihez Csomós György esküdt és Dittrich János végrehajtó annak rendje-módja szerint beállítottak, hogy foglaljanak. A gazda nem gorombáskodott, nem tett ellenvetést, hanem mikor a foglalók lementek a pinczébe, hogy az ott levő borokat zár alá vegyék, rájuk zárt az ajtót. Hiába dörömböltek, nem jött a házbellek közül segítségükre senki, míg nagysokára az utcán járók figyelmesek lettek a zajra a kieresztették a tömlőcükéből az esküdtet és a végeajtót. Azóta úgy módosult a „zsákban a fináncz“ Gyula-Varsándon: „pinczében a végrehajtó.“

A vénülés elhárítása. Az Egészség-ből veszünk at: Ha az ember el akarja kerülni a korai megvénülést, dolgozzék és mértékletes legyen. Mozogjon eleget, lovagoljon, evezzen, kerékpározzon, gyakorolja a lélegzést rendszeresen. Hetenként egyszer szánjon egy egész napot sétára, évenként egyszer-kétszer tegyen nagyobb hegyi kirándulást. Azonban ügyeljen rá, hogy tétlenség után ne feszítse meg hirtelen az erejét s mozgásban se szertelenkedjék. A mértékletességre különösen annak kell vigyázni, a ki már elmúlt 50 esztendő. A részegeskedés megrontja a test egészségét, az elme épségét. De az évest is meg kell szorítani. Az öreg ember ne aludjék sokat, 5—6 órai alvás

eléig neki. Bánat, tétlenség előmozdítja a vénülést. A nyugalomba vonult ember keressen valami kellemes foglalkozást.

Drága tojás. Egy kihalt óriás madár, az Aepyornis maximus, tojását árverezték el a minap Londonban. A tojás kerülete csaknem egy méter és őseinknek ugyan jó étvágyuk lehetett, ha megbírtak enni egy ilyen tojást. Az árverésnek — mint a Nature írja — igen kedvező eredménye volt, a mennyiben a tojásért negyvenkér guineát vettek be, a mi magyar pénzben körülbelül ezer koronának felel meg.

Szerkesztői üzenetek.

Jászai Jelinek Béla urnak, Torvaj. Ha azt kérdezi, ki régebben Kistádon volt, úgy annak lakása most Malomviz, u. p. Hátszeg. Hunyad megye. **Szlimák János** urnak, Nyitra-Kolos. A röpirat már kész, de az egyesület ügyében utóbbi időben fölhatalmozott sok munkám miatt csak mintegy egy hét múlva kerül szétküldésre. Előfizetése ez év végeig rendezve van. **Pálfi János** urnak. Ó-Ruzsin. Mult számunkban levő szerkesztői üzenetünk és levelező lapja a postán találkoztak. **Weiler Lajos** urnak. Veresegyháza. Allami adót minden erdőőr köteles fizetni s az útdátó fizetése alól csak a kincstári szolgálatban állók vannak felmentve, természetesen csak a saját személyükre nézve ha azonban valamelyes birtokuk is van, ez után ezek is kötelesek megfizetni az útdátó annak adójánóz mérve. **Sipos Gyula** urnak. Roskány. A hirdetési díj — beleértve a 30 kr. bélyegilletéket. 60 krt. tesz. A lapot mai számmal megindítottuk Üdvözlét!

Felelős szerkesztő és lapkiadó tulajdonos
Podhradszky Emil.

Eladó tacskók.

Két darab 1½ éves tacskó, egyik kan, másik szuka, özet, nyulat most kezdenek hajtani. Érdeklődők forduljanak Sipos Gyula m. kir. erdőörhöz (lakik Roskány, u. p. Hunyad-Dobra, Hunyad megye).

Keresek

azonnali megvételre egy 2 éves kan vagy szuka tiszta faju tacskót. Ajánlatok mielőbb Zárva Mihály társulati erdővéd czimére küldendők: Krassova (Krassó-Szőrény megye).

Fontos téli idényre!

Téli halina (Filz) csizmák

(saját gyártmány)

erősek, meleget tartók, csinos kiállításban; 4 évig is viselhetők; jóságért és tartosságért kezességet vállalom.

Ára: 4 frt 50 kr.

Megrendelésnél pontos mérték beküldését kérem

LENGYEL ALBERT, erdőőr

Alsó-Rákos N. Kiküllő megye

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Brauswetter János
Szegedenk. & kir. kisközlőgősen
szab. chronomet. & műtőm. feltalálójá
a remontoir inga-órákhoz
stb. stb.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

MEGJELENT
a
BLUM ÉS TÁRSA
udvari egyenruha szállítók
egujabb árjegyzéke.

Kérjen mindenki egy példányt ezen kiváló elsőrangú czégtől, mely bérmentve lesz azonnal beküldve.

A nagyméltóságu földmivelésügyi m. kir. Ministeriumnak 1894 évi augusztus hó 11-én kelt magas intézkedésével,

czégünk ujolag megbízott
a nagytekintetű erdőtiszték és az erdészeti altiszték egyenruha szállításával.

Tisztelettel értesítjük, hogy nálunk minden néven nevezendő egyenruházati czikkek
hivatalos uton részletfizetésre

megrendelhetők.

POLGÁRI RUHÁK

a legjobb francia és angol divat szerint készítettnek.

Vidéki megrendelések kiváló figyelemmel eszközöltetnek.

Óvakodjék mindenki oly czégektől, melyek olcsóbb ajánlattal akarják régi vevőinket félrevezetni.

Kiváló tisztelettel

BUDAPEST, IV.
Sütő utca 2, Szervitater sarkán.

BLUM és TÁRSA

elsőrangú egyenruha készítő intézete.

Ő csász. és kir. Fensége József főherceg udvari szállítói.
Szerb kir. udvari szállítók. A földm. m. kir. miniszterium szállítói.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.